

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSÉS-FÉLE HÁZ),
HOVÁ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI RÉSZÉT ILLETŐ KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK.
KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP ÉS CSÜTÖRTÖKÖN.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	12 K.
Fél évre	6 K.
Negyed évre	3 K.

→ EGYES SZÁM ÁRA 12 FIL. ←

KIADÓHIVATAL:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSÉS-FÉLE HÁZ)
HOVÁ AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.
HIRDETÉSEK
ÉS NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VETETNEK FEL.

Tejjes siker!

Esztergom, május 24.

A csütörtöki tornaversenyéről, természetesen, meg kell emlékezni. — Lelkes örömmel üdvözlöttük annak tervét és mondani is felesleges, miszerint az ide érkezett magyar ifjuságnak minden lépését éber figyelemmel kísértük.

Sokféle tekintetből esik mérlegre az ifjuság magatartása. — Az természetes, hogy az ifjuság csak akkor valódi, hogyha életkedvtől duzzad és ennek elfogadható, közvetlen jeleit önkéntelenül árulja el. — Az itt járt másfél ezer ifjúra büszke lehet a verseny rendezősege, mert minden vonás, amely az igazi, romlatlan fiatalságot jellemzi, gazdagon meg volt bennük.

A verseny lefolyásának fázisai más keretbe tartoznak, e helyütt az általános benyomásokról lehet szó csak.

Az a festői egyveleg, amely a felvonuló ifjuság tömegét elragadóan széppé tette, felejthetetlen lesz előttünk. A testi fejlettség jelei egyenesen lebilincseltek a szemlélőt és az ügyesség, fegyelmesség bámulatot kellett. — A skeptikus ember az aprólékos hibákat szívesen hajlandó a tömegre áthárítani: az elfogulatlan bíráló azonban a tömeg magatartásából alkotja meg véleményét. Így természetesen a sajtó is. — Ebből folyólag megállapítjuk, miszerint a tornaverseny teljes erkölcsi sikerrel járt.

Minden elismerésilleti *Franciscs* Norbert tankerületi főigazgatót, aki az egésznek lelke, mozgató ereje volt. — Hivatalos kötelességet teljesített, igaz, csak hogy eljárása messze meghaladta azon korlátokat, amelyek között a boureaux szürke emberei mozognak. — Lelkesedés az ügy iránt, igazi ambíció, fáradhatlan tevékenység, ezek domborították ki az ő eljárását és ezek teremtették meg a sikert.

Nyomban utána *dr. Bárdos* Remig tanár következik. Egymaga látta el mindazon teendőket, amelyek a nagy tervnek minden

fázisánál bátran más-más embert igényelhettek volna.

A rendezés nagy munkájában a város részéről *Vimmer* Imre polgármesternek vannak elvitathatlan érdemei: a versenypálya előkészítésében *Tiefenthal* Gyula városi mérnök és *Rothnagel* Ferencz főjegyző fáradtak közelmérésre, míg a verseny napján *Oberth* Ágoston tornatanár adta teljes jelét rátermettségének.

Hosszú volna felsorolni azoknak névsorát, akik minden erejükkel azon voltak, hogy a verseny sikere biztosíttassék.

Mindnyájának megelégedésére szolgálhat a teljes siker tudata, melynek birtokában büszkén mondhatják, hogy hálás szerepet vállaltak s töltöttek be.

A magunk részéről Esztergom város közönségének legőszintébb köszönetét tolmácsolhatjuk az eljárás tankerületi főigazgató ur előtt, aki kegyes volt az idei tornaverseny helyéül szerény városunkat javasolni a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minister urnál és kívánjuk, hogy a Mindenható igen soká éltesse Őt s adjon a magyar kultúrának hozzá hasonló derék harcost minél többet!

C.

Ite missa est . . .

Esztergom, május 21.

Kerületi tornaverseny.

Leszállt az est és a csillagok milliárdnyi felragyogásával a látomány eltűnt. Eloszlott az a színes, szemképrázta ezeregyéjszakai álom, a mely a szívárvány minden változatában vakított és esalóka délibábként elenyészve most már csupán a színek negatív visszaverődését hagyva meg a szívekben, lelkesültséget a keblekben. És ez a lelkesültség, a mely soha el nem hamvadó izzóként gyújtott lángra és hevitett lobbanásra szívet, lelket egyaránt, csupán ez ősi város ezeréves diósó multjában már oly számtalanszor felragyogott és egyedül a romboló, majd haladó kor vívmányaiban váltakozó fejezetek egyikének — más idők és más

emberek érzéseiben — megnyilvánult megisméltódése volt.

Egy rövid napra visszatért a mult, kísérteni a jelennek, mikor pedig megállásra kényszerítettett, eltűnt. Pedig de szeretttünk volna megmaradni ebben a rövid pár óráig tartó époszi milőben, a mely gyógyultta teszi a beteget, egyenessé a meggörnyedőt. Megfeszültek az izmok, büszkébb lett a fejartás, domborubb a mell és ragyogóbbak a szemek.

Mikor pedig ezernyi torokból felharsant a szent Hymnus, majd utána a szabadgyakorlatok alatt több ezernyi kéz egyszerre emelkedett fel a magasba, önkéntelenül minden ajkon egyszerre tört ki az az önkívületi lázas lelkesültség, a mely a magyar haza jövő nemzedékének szólt, hogy majdan, ha külellenség tette szólítandja őket, őseik dicső példáin okulva, de testi erejük és szerzett ügyességükre támaszkodva, védjék és tartsák meg ezt a hazát, a mely annyi bal-szerencse közt, oly sok vizsály után, megfogyva bár, de törve nem . . .

A város képe.

Már szerdán lehetett látni, hogy valami készül. Számtalan munkáskéz dolgozott a felvonuló utcákon, hogy a vendégek itt rendet és tisztaságot találjanak. Közben társzekerok vonultak az iskolák elé, a melyen a katonai raktárakból kölcsönzött és a laktanyákban megtöltött ágyneműeket szállították. A fogadó- és kalauzoló-bizottságok a vasuti és csavargózós állomásoknál foglaltak helyet, hogy az érkezőket fogadva, szállásaikra kalauzolják.

Megérkezés.

A legelső intézet szerdán délbe érkezett meg, majd egymásután hol vasuton, hol hajón más-más csapatok. A város hangos lett kürtjel és dobpergéstől, a mely a sétáló közönség számát is tetemesen emelte. Estefelé, hogy a megérkezettek szállásaikon elrendezkedtek, a város is ünnepi díszbe öltözött, lobogó díszet öltött. A város utcáit az idegenből jött festői csoportok töltötték meg, akik is felhasználva az időt, a várost tekintették meg. Esti 8 órakor a budapesti Röser-intézet is külön hajóval megérkezett, tehát a vidéki tanintézetek ez egy budapestivel bővülve már ekkor a bejelentett számban mind együtt voltak.

A szállásokon.

Az elszállásolás a városi fiú- és leányiskolákban, reáliskolában, óvintézetben, a főgymnasiumban, a kath. körben és a kath. legényegyesületben oszlott meg. Minden osztály és

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

helyiségben a földre fektetetten voltak a tisztai katonai ágyak elhelyezve, míg a vezető tanár részére egy emelvényen matrácából készült ágy volt. Az ajtón jelezve volt az intézet és a szám, hogy hány tanuló részére van a helyiség felszerelve. Mindenütt elég számú kiszolgáló személyzet állott rendelkezésre és az utcán egy lajt viz is, a mely ivóvíz és mosdásra volt előkészítve. Egyszóval minden legcsekélyebbről gondoskodás történt.

Vacsora.

Az ételmező-bizottság az egyes intézeteket a Fürdő, Magyar-Király, Korona és Három szerezcsen között osztotta be, a mely helyeken is az elfáradt növendékek izletes vacsorát kaptak. Minden egyes vendéglőben megjelentek a vacsora alatt az ételmező-bizottság tagjai, hogy a pontos és rendes kiszolgálásról maguknak meggyőződést szerezzenek.

Este.

Vacsora után az egyes intézetek szállásaira vonultak, de több csoport még a késő éjszakai órákban is fiatalos lévvel kurjongatott végig az utcákon, nem követvén el csendháborítást, mert ily különös alkalomkor még a rend éber őreinek és lágyabb a szívük, különösen ha mint az ifjak is tették, őket szépen megurazzák.

Reggel.

Csütörtökön reggel már a hajnali órákban talpon volt a város, különösen azokban az utcákban keltek fel korán, a melyekben az elszálásolás történt. De nem is lehetett aludni, mert a növendéksereg minden ablakon keresztül, más és más népdalt énekelt. De máskülömben is hamar ébredt a város, mivel senki sem akart a látványosságból valamit is elmulasztani. Megtörtént tehát, hogy olyan ismerősök találkoztak már a kora reggeli órákban, a kik egymásról jól tudják, hogy más napokon akkor szoktak felkelni, mikor a nap már egy jó nagy utat tett meg az ég korondján.

Reggelizés.

Az egyes intézetek a kijelölt helyeken reggeliztek, majd utána

Mise

a kath. tanulók a belvárosi plébánia templomba vonultak, a hol misét hallgattak.

Próba felvonulás.

Azután a Széchenyi-téren gyülekeztek, a hol a színes kép teljes egészében, szemnek jól esően tártul a szemlélő elé. Elhelyezkedés után megindult a menet ki a versenytérre, sok ezernyi néptömegetől kísérve. Gyönyörű látványt nyújtott a Kossuth Lajos utcán a teljes hosszában kifejlődött nagy kolosszus, szírvány színekben ékeskedve. A dobok peregettek, a kürtök zúgtak és az együtemű léptek alatt megdobogott a föld. A táthi-vámnál a nagy kolosszus megállott, hogy bevárja a külön vonaton érkező budapesti intézetek csatlakozását. Majd ezután így kiegészítve bevonult a versenytérre, a hol már az összes tribünök ingyenes közönséggel voltak tele. Itt az egyes tornatanárok beosztották az oszlopokat, megpróbálták a himnus együttes elneklését és harangjelzéssel a szabadgyakorlatokat. Ennek megtörténte után a budapesti intézetekkel megszaorodva vonult most már vissza a menet, a mely a déli órákban ért vissza szállásaira.

Térzene.

A Széchenyi-téren időközben a katonazene állott fel és több magyar számból álló térzenét adott.

Ebéd.

Az ebéd beosztás szerint az egyes vendéglőkben az ételmező bizottság felügyelete mellett folyt le és gulyás meg túrósuszából állott.

Délután.

Már a kora ebéd utáni órákban kezdetét vette a versenytérre való látványos felvonulás. Bérkocsik, magán és uradalmi fogatok lepték el a Kossuth Lajos utcát, oly forgalmat bonyolítva le, a milyenre Esztergomban még nem emlékezünk. A ki csak nem volt ágyban fekvő beteg, az mind a versenytérre vonult, a hol az egyes tribünökről gyönyörű látvány tárult a szemlélő elé. A szép tavaszi tolették teljesen megtöltötték a sorokat és a nap hevének ki-

téve, a százsorszépék szeme azzal versenyt sugárzott. Ezenközben a Széchenyi-téren megtörtént az oszlopokban való elhelyezkedés szerinti felállítás és megindult a menet ki a győzelem helyére, a hol az izléses diszkapuban a katonazene a Rákóczi-indulóval fogadta őket. A menet, melyet Oberth Ágoston vezető-tornatanár vezetett, a szépen feldíszített és egyenesre készített téren kigyóvonásban vonult fel, a melyből azután a katonás dífilébe bontakozott ki. A vezető-tornatanár tribünje előtt Francisz Norbert és dr. Erdősi Béla a budapest-vidéki és budapesti tankerületek főigazgatói az elnökség és jury-tagjaitól övezve fogadták az érkező intézeteket, a melyek a közönséget fejvetéssel és zászlóhajással üdvözölték, miközben kifeszített mellet és katonás léptekkel haladtak el a két főigazgató előtt. Azután az intézetek a kijelölt oszlopokba állottak fel és az első harangszóra csend lett. Egy intésre az ezernyi tömeg fejről lerepültek a fővegek és ihletett csendben Schedl Arnulfének-tanár vezetése mellett megszólalt a Hymnus. Majd ennek befejezése után a zászlók és hangszerek az oszlopok mögé vitettek és kezdetét vették a szabadgyakorlatok. Oberth Ágoston vezető-tornatanár egy főgymnasiunai és két tanítóképző-intézeti növendékekkel az emelvényen helyet foglalt. Két tanuló előre megmutatta a 8 ütemes gyakorlatot, melynek kezdetét a vezető-tornatanár zászlóval, az egyes ütemeket pedig egy növendék harangszóval jelezte. Hét gyakorlat tartott, a melyek mindegyike a legnagyobb precizitással folyt le és mindegyike éljeneket és tapsvihart provokált. Ez volt azon egyedüli szám, amely előírás szerint folyt le, a többi, — miután a tájékoztató legfőbb azon része nem lett betartva, hogy a szabadgyakorlatok befejezése után a pályára csakis a versenyzők és versenybírák léphetnek, míg az összes többi növendék a pálya végére vezényeltetnek, — a versenyek alkalmával már megszokott chaosban folytak le, a melyben csupán az egyes versenybírók tudtak(?) igazodni. Azután következtek a katonai rendgyakorlatok öt intézettel, mely közül az *egri* és *kecskeméti* intézetek tűntek ki, az utóbbiak különösen több tablóval, a melyet a közönség-harsány éljenzessel jutalmazott. Azután a szabadgyakorlatok kézi-szerekkel következtek, két csoportban, az elsőben öt, a másodikban négy intézettel. Kiténtek a budapesti I. ker. áll. főgymn. buzogánnyal, továbbá több fa- és vasbotos intézet, de minden egyes intézet szép és változatos mutatványaival. Majd a versenyek következtek. A legizgalmasabb volt ezek között a síkfutás és pedig az V. VI. osztályok 150 méteres, a VII. VIII. osztályosok 200 méteres futása. Itt a sok nézőközönség miatt majdnem lehetetlenség volt a versenyt megtartani, mivel különösen az egyes intézetek növendékei, úgy mint a ló-versenynél, ki-kitörve, növedéktérseikat fül-siketítő zajban lelkesítették. Azután következtek külön-külön bizottságok előtt az V. VI. osztályosok távolugrása deszkáról, VII. VIII. osztályosok súlydobása 7¼ kgr. golyóval, majd a VII. VIII. osztály kötélen való függeszkedése, az V. VI. osztályosok és a VII. VIII. osztályosok magasugrása, a VII. VIII. osztályosok rúdugrása, végül szertornázás és a játékok.

Hogy miként folyt le a versenyek, mely intézetek növendékeinél volt meg az általános fegyelmezetttség, szabályos, könnyed és egyöntetű kivitel, valamint a szép plasztikus testtartás, tehát a tömeges versenyek elbírálásánál feltétlenül megkövetelendő feltételek, azt az egyes bizottságokon kívül, ha ugyan azok megtalálták egymást, csupán az ingyenes közönség tudhatná megmondani, de sem az elnökség, sem a jury nem foglalkoztatott része, de legfőképp a tribünhely-tulajdonosok nem, a kik ezen versenyekből nem-hogy talán keveset, de egyáltalán mitsem láthattak. Mikor pedig a közönség azon része, a mely a Duna ünnepélyen már megjárta úgy, hogy minden mást látott, csak a Dunát és ünnepélyt nem, szintén lejött a tribünökről és a versenyhez furakodott, egy oly chaos lett, a mely csak a doroghi legutóbbi képviselőválasztással veteledett, a hol tudnivaló dolog, hogy éppen a szavazás alá kerülő közönséget sohasem bírták megtalálni.

Hogy egyes versenybírói tagok és a nyeres reményével messze idegenből idesereglett diákok még ma is keresik csoportjaikat és hogy egyes bizottságoknál, vagy az elnök, vagy pedig a jegyző nem jelent meg és helyeikbe sem töltettek, arról nem is szólnánk, de feltétlenül szólnunk kell olyan hibákról, a melyek

ket a fákon függeszkedő tribünjegyesek is észrevettek és a melyeket az alábbiakban csoportosítottunk:

1. *A futás.* Helyét nem az országút mellett, tehát a tribünöktől oly messze, mint Makó-Jeruzsálemhez kellett volna kijelelni, — amelyben tényleg csupán az országút korlátjához támaszkodó földműves nép gyönyörködhetett, — hanem a tér közepén, a tribünök között. Ugyan erre egyik főfő azt jegyezte meg, hogy csakis ott volt egyenes a terep, mire szintén a faágakról jött meg a felelet akként, hogy hát a közepét is egyenesre lehetett volna feltölteni. Pedig a tribünön ülő hölgyek megérdemelték volna, hogy legalább lássák azt, hogy az ő díjukért kik futottak, hogyan és a két főnyertes szöke, avagy barna. (Megnyugtatóslul megjegyezzük, hogy a hölgyek díjának nyertese egyúttal egyike volt a legszebb fiúknak, mert szöke is volt és kékszemű is. Különben Melegi Gyulának hívják. A szerk.) Tehát a díjukra adakozó hölgyek sem azt nem láthatták, hogy tényleg futottak-e, sem azt, hogy ha futottak, hát a futók valamelyike czélhoz ért-e? de jobb is, hogy nem látták a futást, mert a mi ott történt, az egyáltalán nem volt sem verseny, sem pedig rendezettség.

2. *A súlydobás, magasugrás és rúdugrásoknál* szintén égbekiáltó rendezetlenségre vallott azon körülmény, hogy ezek mindegyike nem a tribünök felé, hanem azok felől a város felé folyt le, tehát a tribünökről csak a versenyzők hátát lehetett volna látni, ha azokat nem fődönték volna a kíváncsiak közölfurakodó serege, a kik nem respektáltak semmit, sőt éppen olyankor járkáltak át az ugrások nekiszaladásának szánt helyeken, a mikor az ugró éppen ugrani akart és ami a legfőbb, minden respektálás kizárásával. A szertornázás meg éppen a szérük mellett folyt le, de ez már a végén olyan zürzavarban, hogy ahhoz a Barnum összevisszása kismiska volt. Nincs az a városligeti vasárnap délután, a melyben ne lenne több rendszer, mint volt a verseny egyes pontjainál, a melyeknél csoportok és egyesek kimaradtak és soknál a döntő verseny egészen el is maradt. A játékok azután meg teljesen el is hagytak.

Nem használt már sem kordon, sem rendezettség, sem túlköltséssel való figyelemzetés. A növendéksereg czél nélkül fel- és alá csatangolt, nagyrészüket a bodegában túl mértékben sűrűzött. Végeredményében pedig a legtöbb versenyjegyzék le sem adatott, egyszóval fejtelenség uralkodott minden vonalon, a diákokra felvigyázat nem volt, a rendőrség eltűrtte azt, hogy a jegyzékek nélküli közönség, mely a tribünökre ugyan fel nem ment, azok előtt a kilátást elfoglatta.

A jegyek kiadása körül meg éppen patriarchális volt az eljárás. Mikor azok elfogytak, akkor azt mondták, hogy nincs jegy. Mikor pedig azért a díjat lefizetni akarták, akkor a pénzt el nem fogadták. Azután meg bejöhettek mindenki a tribünök között, a czukrasz és bodegán keresztül.

Mert hiába, egy embernek kezébe nem futhatnak össze az ilyen nagyszabású dolognak összes számai, ha az az egy ember nem generális és ha a szálat nem katonától futnak össze, a házilag való rendezésnek pedig rendszerint ilyen az eredménye is.

De nem célnak a hibákat kiküszövelni, mert ez talán a legkönnyebb és ilyenek még a gesamte Heernél is előfordulnak, de nem is szabad ezt tennünk akkor, mikor egyöntetű vélemény mindenfelé az, hogy ilyen körülményekkel és szabatosan, a legkisebb részletekre is kiterjedő figyelemmel még nálunk ritkán rendeztek valamit, de meg azért sem, mivel köz-tudomásu, hogy az elmúlt évben Kecskeméten teljes fejvesztettség uralkodott, a budapesti legutóbbi országos versenyénél pedig a szabadgyakorlatokon kívül a többi versenyek úgy folytak le, ahogyan az egyes csoportok akarták.

Ha még egyszer ránk kerül a sor, akkor majd minden tagja a jurynek legalább a *versenyt követő napon* át fogja olvasni a tájékoztatót, a jelentkező intézeteknek előbb fogják kiosztani azokat a kartonlapokat, a melyekről megtudható volt, hogy melyik csoporthoz tartoznak, addigra a katonazene is megszaorodik létszámában, mert bizony most csak vagy 12-en futják az alig halható magyar népdalokat, (?) mert addigra azok lesznek már a jury tagjai, akik most azok ítéletei alatt állottak. Majd akkor a Magyar Király szálloda tulajdonosa is öregebb lesz és nem fog arra okot szolgáltatni, hogy a hozzá

beosztott növendékesapatokébjüket otthagyják, mert az akkor már nem lesz rossz és élvezhetően és a turós-csuszában nem lesz avas szalonna. Nem fog káromkodni és ad majd reggelit is, a mit most, bár az megfizetve lett, helyette újabb díjazással Miller ezukrásznak kellett kiszolgálni és nemcsak Porgesz Béla Korona-vendéglős kosztját fogják majd általánosan dicsérni, hanem az öszzszakállú Fürdő-vendéglősét is. Adigra a fáról leestett Haselmayer gyerekek is összefornak a csontjai és benne a feje lágya, akkor már nem fogják a jurynak fentartott tribünhelyeket oda nem tartozók elfoglalni és nem lesz az akkori hét legrosszabb vicze az, hogy legyél te tribünhelytulajdonos és ne láss a tornaünnepélyből sem tornát, sem ünnepélyt, hanem az legyen a szórakozásod és tudatod, hogy a tribün szolidan lett építve és a város 1100 koronás tribündíját helyesen ítélte oda Toldy ácsmesternek.

* * *

Este 7 órakor végre az összes versenyek befejeztettek, illetőleg a még meg nem történtek lefuvattak és gyors sorakozás rendeltetett el.

Addig is azonban, míg az elnökség az eredmények összegezése után a díjak kiosztására nézve megállapodásra jutott, kihirdetett, hogy a fővárosi tanintézetek vacsorájukat a bodegában átvehetik.

Mikor mindez megtörtént, Horváth Béla főispán, elnök a vezető tornatanár tribünjére ment fel az elnökséggel egyetemben és kihirdetvén az alábbi eredményt, felszólította a nyertes intézetek, illetve növendékeket, hogy a díjak átvétele végett a jurynak fentartott tribünön jelenjenek meg.

Itt Andrássy Mariska urhölgy, alispánunk szép és bájos leánya mutatta fel a nyert díjak és aranyérmeket, a melyeket a jelentkező növendékeknek kedves mosolyától kísérve nyújtott át.

Miután azonban időközben a legtöbb tanintézet már elvonult, elnök kihirdette, hogy a nyert ezüst és bronzérmek az egyes intézetek igazgatóinak lesznek megküldve, hogy azok a nyertes tanulók között kioszthatók legyenek.

Azután este 8 óra lévén, de meg mert az intézetek közül alig maradt hátra egy-kettő, a versenyt bezáró himnus elénekzése elmaradt, az ottmaradtak pedig szintén a városba vonultak vissza fardalmaikat kipihenni.

As egyes díjakat a következő növendékek, tehát kapcsolatosan intézetek nyerték el:

A szép szabadgyakorlatokért mind a 28 résztvevő intézet elismerő oklevelet kap.

A katonai rendgyakorlatokért oklevelet kap az egri fg., kecskeméti fr., halasi fg., bpesti ref. fg. Szabatos előadásért 20—20 koronát Francis Norberttől az egri főreal s kecskeméti fr. segítőegyesülete.

A kézi szerekkel bemutatott gyakorlatokért Szaczellary György ezüst serlegét a gyöngyösi főgymnasium kapta. — Oklevelet nyert: Gyöngyösi fg., bpesti II. fr., bpesti gyakorló fg., I. áll. fg., ref. fg., IV. fr., Róser intézet, nagykikindai fg., szegedi piarista fg., kecskeméti fr.

150 méteres futásért aranyérmel nyert Speidl Géza, bp. Róser-int. tanuló. Ezüstérmel: Kiss Ernő, szegedi fg., Schneider János, kecskeméti fr., Klopp Jakab, szegedi fr., Janits Lajos, bp. Róser, Walter Ferencz, bp. VII. fg., Katona József bp. V. fg., Speidl Géza, bp. Róser. Bronzérmel Várady Jenő, bp. I. fg., Pilinszky János, bp. V. fg., Hájás Pál, kecskeméti fr., Riedl Emil, bp. V. fr., Forgách Béla, VII. fg., Szekulesz Béla bp. VI. fr.

200 méteres futásért aranyérmel kapott Melegi Gyula, a bpesti V. ker. főreal tanulója, intézete pedig a hölgyek díját, az ezüst palmaágat. Ezüstérmel: Melegi Gyula, bp. V. fr., Olasz Pál, bp. piarista fg., Groszner Arpád, bp. VIII. fr., Kövesdi Imre, bp. I. fg., Schöffler Imre, bp. V. fr., Holics Rezső, bp. VIII. fg. Bronzérmel: Nagy Béla, halasi fg., Steiner Lajos, bp. V. fr., Draxler Emil, bp. IV. fr., Herzfeld György, bp. V. fr.

A távolugrásért aranyérmel nyert Péchy Ernő, bp. VII. fg. — Ezüstérmel: Kövesdi Géza, bp. II. fr., Kaiser Ferencz, kecskeméti fr., Péchy Ernő, bp. VII. fg. Spiegel József, egri fr., Reszeli János, szegedi fr., Molnár Károly, bp. V. fr. — Bronzérmel: Popovity Dávid, szegedi fr., Cébán Jenő, bp. VII. fg., Nagy József, bp. II. fr., Baumgartner Kálmán, bp. I. fg., Kuhárik Bertalan váci főgimn.

A súlydobásért aranyérmel kapott Bárdos Rezső váci fg. tanuló, — intézete pedig az esztergomi tornaegylet ezüst koszorúját. — Ezüstérmel: Bárdos Rezső, váci fg., Weisz Arnold, bp. V. fr., Jancser János, kecskeméti fr., Orosz Endre, halasi fg., Lesický Zoltán, egri fr., Klémann István szegedi fr. (E három utóbbi nem vett részt a döntő versenyben.) Bronzérmel: Csépanyi József egri fr., Radványi Dezső, gyöngyösi fg., Dietz Károly, bp. IX. fg., Berán József, budapesti Róser-int.

A függeszkedésért aranyérmel nyert Pierre János, szegedi fr. Ezüstérmel: Pierre János, szegedi fr., Hofstätter Lipót, bp. V. fr., Koncsak László, jászberényi fg., Török László, gyöngyösi fg., Schwarz Dezső, halasi fg.

Az V—VI. oszt. magasugrásban (ugródeszkával) aranyérmel kapott: Urbári Sándor, bp. V. főgimn. — Ezüstérmel: Cisányi Ödön, bpest VIII. fg. Schmittal József, bp. VIII. fg., Bunda János, szegedi fr., Bányai Miklós, bp. V. fr., Urbári Sándor, bp. V. fg. Landmann Lipót, kecskeméti fr. — Bronzérmel: Hettesheimer Péter, újvidéki fg. Grundböck Oszkár, bp. II. fr., Grimm Aladár, bp. VII. fg., Pfanzl János, bp. II. fr., Glotzbach Kálmán, bp. VI. fg.

A VII—VIII. osztály magasugrásában (ugródeszka nélkül) aranyérmel nyert Görgei József, bp. VII. fg. Ezüstérmel: Görgei József, bp. VII. fg., Springer József, szegedi fg., Felhössy N., bp. VIII. fr., Ruttkay Elemér, bp. VII. fg., Husztek Sándor, bp. VI. fr. Bronzérmel: Perl György, bp. V. fr., Martini Ferencz bp. II. fr., Kerpely Jenő, bp. V. fg., Kóczyán Andor, gyöngyösi fg., Vozáb Jenő, bp. VII. fg.

A magas rúdugrásért aranyérmel nyert Mericska János, esztergomi tanítóképző növendék, intézete pedig a városi turulos arany díszérmel. Ezüstérmel: Galateo Antal, bp. V. fr., Mericska János, esztergomi tanítóképző, Dalla Géza, újvidéki fg., Popov Simon, szegedi piar. fg. Bronzérmel: Hojcska Győző, bp. VI. fr., Vihely Jenő, szegedi fr., Szende Andor, bp. VII. fg. Tobák Ferencz, bp. VI. fr., Daubner Géza, esztergomi fg.

A nyújtón bemutatott szép gyakorlataiért aranyérmel kapott Hozmann Antal, szegedi piar. fg. Ezüstérmel Tóth Ödön, esztergomi tanítóképző.

A korlátlan mutatott szép és szabatos gyakorlatokért oklevelet kapott: a bp. I. fg., a váci fg., bp. II., VIII. fr., egri fr., gyöngyösi fg., bp. VI. VIII. és ref. fg., esztergomi fg.

A lovon végzett kiválóan sikerült szergyakorlatokért oklevelet kapott a nagykikindai fg., s a bp. ref. fg., sikerült gyakorlataiért szintén oklevelet: a jászberényi fg., a bp. VIII. és gyakorló fg.

A szép szabadgyakorlatokért 25 intézet éremtára 1—1 bronzérmel kap, az esztergomi real és tanítóképző ezüstérmel. Egy aranyérem — mivel az előrehaladott idő miatt játékot nem mutattak be — megmaradt. A zárógyűlésen Dr. Helc Antal indítványára a bizottság ezen aranyérmel emlékül s tisztelete jeléül Francis Norbert főigazgatónak ajánlotta fel, a ki meghatottan köszönte meg a szives figyelmet s kérte a bizottságot, hogy adja az érmel olyan helyre, ahol nincs kitéve a veszendőségnek, a helybeli főgymnasiumnak. A bizottság örömmel egyezett bele. A polgármester kérésére azonban egy ezüstérmel mégis elfogadott. Ezüstérmel kedveskedett még a bizottság emlékül Hartmann Gusztáv, Tiefenthal Gyula, Obert Agoston, Gyarmati József, dr. Bárdos Remig biz. tagoknak s a közreműködő testületeknek. — Reusz József ezüstserlegét tornász ügyességéért s a korlátlan bemutatott szép gyakorlataiért Varsányi Ignác fg. VI. o. tanuló, az álló órát pedig Krizsán István IV. realista kapta. Francis főigazgató a főgymn. ifjusági könyvtárnak Eötvös: A falu jegyzőjének diszkiadását, Daubner Géza VII. o. tanulóknak Arany: Trilógiáját, Valnicsek Károly tanítóképző növendéknek Vörösmarty epikus műveit, Buday Aladár tanítóképző növendéknek Az ember tragédiáját adta a versenyen tanusított buzgalmukért. — Főigazgató kifejezte őszinte háláját a polgármester, a bizottságok s a város közönsége iránt, viszont a polgármester megköszönte a főigazgató fáradhatatlan vezetését, Obert Agoston, Gyarmati József tornatanárok s dr. Bárdos Remig fáradozását s minden közreműködő szíveségét. A bizottság jegyzőkönyvileg köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik anyagilag

is hozzájárultak a költségek fedezéséhez. A jegyekből 1328 kor. folyt be; ez fődízi az emelvény árát s a díszítést. — Az okleveleket s az ezüst- és bronzérmeket a napokban küldik szét.

Dresszek.

Domináló volt a fehér, azután fehér kékkel, sárga kékkel, fehér pirossal. A Róserintézetén kívül, a mely hosszú nadrágot viselt, a többi intézet növendékei feltérd és térd nadrágot viseltek, a legtöbbje trikóját egyszínűt, sokan a trikótól elütöt. A sapkák mindenfélé változatban voltak. Volt német burschenháft sipka, fehér kerti sipka, és sok változatú diáksipka.

Legszebb intézet.

A legszebb tartású és öltözettel bíró intézet volt a kecskeméti állami főreáliskola. Ezek kék huszársipkát aranygombokkal és kék sportinget viseltek fekete térdnadrággal. Ezek kapták a legtöbb éljent és amerre csak felvonultak, mindenütt köztetszést arattak.

Általánosan feltűnt ennél fogva, hogy a délceg alakokból kiválogatott ezen csapat, a mely az egész város osztatlan elismerését és rokonszenvét vívta ki és a mely a terepen is a legtöbb tapsot aratott, egyetlen fődíjban sem részesült.

Legjobb tornászok.

A budapesti Markó-utcai állami főreáliskola 180 megjelent növendéke között voltak a legjobb tornászok, a kiket országosnevű tornatanáruk Dr. Ottó József minden tornaversenyen diadalra segített és mindenütt, úgy mint itt is, a legelső díjakat vitték el. De könnyű is a fővárosi tanintézeteknek. Az ország szívében, a hol pompásan felszerelt tornacsarnokok állanak rendelkezésükre, a klubok tagjai, gyakori házi-versenyek és egyéb versenyek résztvevői lehetnek, a hol játszótérek birtokosai és a hol az egyes nagy versenyeken mint szemlélők is részt vesznek és azokon lelkesedve, magukat és erejüket versenyekben trainirozzák.

Az esztergomi tanintézetekről.

Nem localpatristismusból, hanem a megjelent vidéki tanárok összesége egyöntetű nyilatkozatait is egybevéve büszkén állíthatjuk, hogy a helybeli tanintézetek voltak a legfegyelmesebbek és a felvonulásoknál a leg szebb tartásúak. Az érseki tanítóképző intézet növendékei pedig, akik ez idén először jelentek meg versenyen, mindenkit bámulatra ragadtak. Egyszerre elsőkül küzdötték fel magukat és minden szem rajtuk függött, minden dicsőret nekik szólt. Ez az intézet, a mely szerényen visszahúzóva neveli a haza büszkeségeit, a magyar iskolák legjobb iskolamestereit, bár nem az ezüst palmaágat nyerte el, de megnyerte a közönség osztatlan rokonszenvét, elismerését és jóindulatát.

Fegyelmesség és tudás.

E kettő nem jár karöltve, mert beigazoldott a versenynél, hogy a vidéki tanintézeteknél első és fősúlyt a fegyelmre és csak azután a tudásra fektetik, míg a fővárosi intézeteknél megfordítva első a tudás és csak azután következik a fegyelem, amelynek pedig a torna első és főfeltételét kellene képeznie.

Óvások.

Tudtunkkal két óvás történt és pedig a 200 méteres futásnál, a hol az egyik futó, hogy az öt megelőzőt visszatartsa, azt mellbelükte és így ő kerekedett felül. Bár ezen körülményt csupán az inzulust szenvedett és intézet-társai igazolták, a jury mégis akként döntött, hogy mindkettő résztvevő a döntő versenyen. A másik óvás a súlydobásnál történt, a mikor is a váci piarista tanárok nagy méltatlankodással jelentették be, hogy bár a szabályok értelmében a versenyzők egyszer a jobb s egyszer a bal kézzel dobnak, a legtöbbnél mégis elnézetet, hogy mindig jobb kézzel dobtak. Miután a győztesek végre mégis ők lettek, a továbbiak nem forcioztattak.

Rege.

Sokan azt állítják, hogy a fővárosi tanintézetek növendékei között az intézetből már rég kikerült jogászok is szerepeltek növendékek gyanánt. Igaz-e, nem-e, nem tudjuk.

Vácziak.

Vácz városa a torna versenyre elindult ifjak költségei fedezésére 400 koronát adott, de ki-

kötötte, hogy pajzsával, vagy pajzson jöjjenek vissza. Büszkéek is voltak, mert elvitték a tornaegyesület babérkoszorúját, kapcsolatosan az egyik aranyérmét.

Balesetek.

Az úgynevezett czédulaházban elhelyezkedt mentőcsapatnak négy izben akadt dolga és pedig Haselmayer lakatosinaszüzódásánál, aki hogy jobban láthasson, egy fára mászott fel, a honnét leesett. Felezombtörés a jobb lábán és kéztő izületi ficzamat szenvedett a bal kezén. A csapatkórház hordágyán a Kolos-kórházba szállítottott. Három növendék rosszul lett, akik azonban mindannyian fél óra alatt felkelhettek a fekvőhelyről. Páran a kötélén való leereszkedésnél horzsolásokat szenvedtek, míg egy helybeli tanítóképző-intézeti növendék a nyújtón szenvedett kisebb zúzódásokat.

A nap hősei.

Ezek a résztvevő növendékek voltak. De a valódi hősök mégis csak a főrendezők, akik bámulatos kitartással végezték el és fejezték be az óriási munkát. Ezek közül a legfáradhatatlanabb volt, az egésznek lelke, a buzgó jegyző Dr. Bárdos Remig főgymnasiunai tanár, aki a város és az idegenek osztatlan elismerését vívta ki. Azután Oberth Agoston képezdei tanár, vezető tornatanár, aki mindenkinek tetsző körülmények között és tapintattal rendezte a versenyeket. Majd Tiefenthal Gyula városi mérnök, továbbá Horváth Béla főispán, elnök, Vimmer Imre polgármester és a szűkebb rendező-bizottság. Legelőször kellett volna megemlítenünk a fáradhatatlan tankerületi-főigazgatót Francis Norbertet, aki az egész versenyek lelke volt, kapcsolatosan Hollósy Rupert főgymnasiunai igazgatót és a főgymnasium lelkes tanári karát.

Apróságok.

Befejezésül még vissza kell térnünk a rendezésre és egypár feljegyzésre méltó apróságra is. Azt mondják általában, hogy könnyű valaminek megtörténte után okosnak lenni és a hibákat felróni, hanem tetszett volna ezekkel előállni. Erre mi azt feleljük, hogy csupán azt szoktuk mindig utólag felemlíteni, a mit előzetesen részünkről tudomásul venni senki sem volt hajlandó. Először is nem kellett volna az egészet egy délután keretébe szorítani, hanem a szabad- és rendgyakorlatokkal már a délelőtt folyamán kellett volna elvégezni. Délutánra csupán a versenyek maradtak volna és pedig akként rendezve, hogy a nem foglalkoztatottakat félreállítani és az így szabadon hagyott térségen azokat közvetlen a tribünök előtt megtartani.

Tebát egyedül a rendezés hiányzott ahhoz, hogy olyan élvezetben lehessen része a közönségnek, a melyhez lelkesedést keltés tekintetében vajmi ritkán juthat. Mert ha ez az 1600 diák tudását és ügyességét méltó keretben mutathatta volna be, akkor nincs az a szórakozás, a mely ezt a látványosságot felülmulhatta volna. Csak örülhet az, aki eléggé ügyes volt ahhoz, hogy tudatában a teljes fejevesztettségnek, a lefolyt egyes számok mellé tudott furakodni, mert fáradságáért oly mutatványokat élvezett végig, a melyeket soha életében sem fog elfeledni.

Az idegenek kalauzolása annyiból állott, hogy szállásaikra vitettek és az élmező-bizottság még megnézte, hogy jó ebédet kapnak-e. Azután szabadjukra hagyták a vendégek. Nem törődött azokkal senki fia, sem tanár, sem polgár, sem helybeli növendék és csupán így eshetett meg, hogy a legtöbb vidéki intézet egyéb szórakozás hiányában csapszékben töltötte idejét és szórta el magával hozott pénzét. Sokan még pénteken is itt maradtak, ezeket úgyszólván már kinézték a városból, senki nem ment feléjük és vadregényes vidékünkre azokat senki ki nem vezette. A rendezőség a torna befejeztével feladatát és kötelességét teljesen befejezte. Egyedül Békassy Rezső rendőrbiztos törődött velük, a ki túlbuzgóságában megtiltotta azoknak, hogy az intézetek ablakain kinézzenek és éjjel több hangosabban szórakozó csoportot elő akart állíttatni. Végül örült, hogy ép bőrrel menekülhetett.

Több Róser-intézetbeli növendék szerdán éjjel a városi fiúiskola ablakain keresztül kiszökött szállásáról és egy csónakot leoldozva lánczairól, az éj folyamán csónakázni mentek.

Fel is fordultak és a tüzoltók mentették ki őket. De ekkor sem mentek nyugodni, hanem úgy a hogy voltak, vizesen, egy másik csónakot keritettek és tovább csónakáztak.

Több csoport ifju valahogyan az Árpád-kertbe került csütörtökön reggel. Egy ott mulatozó úr azután leitatta őket úgy, hogy a versenyre teljesen képtelenné váltak.

A budapesti VII. kerületi állami főgymnasium növendékei tanárunknak, városunk fiának Feichtinger Győzőnek lakása előtt, magukkal hozott cigánnyal szerenádót adtak. A tanárral, aki a szerenád alatt nem volt odahaza, később az utcán találkoztak, akit is nagy ovációkban részesítettek.

Mikor este 8 órakor a versenynek teljesen vége volt, Aczél bogdás nagy lenkendezve jelentette az elnökségnek, hogy 93-an nem vették ki nála rendelt vacsorájukat.

A díjak kiosztása után a nyertesek aranyérmeik és a nyert nagydíjakkal egyetemben lefényképeztek.

A visszautazás még az nap, valamint pénteken és szombaton történt meg. Még ugyazon napon elutaztak a fővárosi tanintézetek, majd másnap és szombaton a többi vidékiek is. Mire pedig e sorok napvilágot látnak, már nem jelzi más a lefolyt nagy eseményt, mint az, hogy valahányszor a katonaság dobbal és kürtjellel végigvonul az utcákon, kinyílnak az ablakok, mert még mindig az az érzés veszerőt az embereken, a melyben oly jól esett pár napig lelkesülni.

* * *

Már elnémult a dobpergés és kürtjel. A vitézi tornán résztvevők hazájukba visszatértek. Kezdetüket veszik a vizsgálatok, a melyek drukkjai között nem egy növendék fogja visszavároggni azokat a felejthetetlen napokat, a melyek zsenge szíveikbe, örökre hevésődtek. A város már újból visszanyerte rendes hétköznapi képét és csak álomban kísért még az a szép, fenséges látvány, a mely városunknak soha el nem évülő hirt és dicsőséget szerzett.

Nemo.

A sajtó segítő-társai hangversenye.

A Szentlélek eljövételének magasztos ünnepe, pünkösd vasárnap, az esztergomi könyvnyomdászok és könyvkötők nagyszabású hangversenyt rendeznek a budapesti „Ébredés” nyomdász dalárda közreműködésével a „Magyar Király” szálloda disztermében.

Nem ismeretlen a jeles dalárda közönségük előtt, s az a lelkes fogadtatás, melyben Esztergom város közönsége a mult évben részesítette az „Ébredés” dalkört, reményt nyújt arra, hogy a hangverseny az idén is szépen fog sikerülni. A nagyközönség minden tekintetben meg volt elégedve a remek összhangban éneklő dalárdával.

A pünködsi hangversenyen egészen új műsorral fognak szerepelni, sőt többen is jönnek, mint valah, amennyiben körülbelül 40-en fognak szerepelni az ideai hangversenyen. Csak helyeselni tudjuk a sajtó technikai szerény munkásainak azon újabb törekvését, hogy évenként egyszer, felhagyva az eddigi tétlenséggel, életjelt adnak magukról. Meg vagyunk győződve, hogy minden szépért és jóért lelkesülő közönségünk, méltányolva törekvéseiket, tömeges részvételével fog hozzájárulni a nemes czélok anyagi eredményéhez, mert azok a czélok, melyekre a jövedelmet fordítják, megérdemlik a nagyközönség pártolását.

Az „Ébredés” mult évi pünködsi felléptekor még a legerősebb kritika sem tudott kifogásolni valót a dalárda énekeiben. Remek összhang, fegyelem, kitűnő hanganyag jellemzik az ébredést s kiváló karmesterük, Dötsch Károly, a budapesti jözsefvárosi templom jeles karnagya, aki személyesen fogja a dalárdát dirigálni, nem egy izben vezette már diadalra őket. Legutóbb

Kassán vitték el az első díjat az országos dalárversenyen. Ez évben pedig augusztus hóban Temesvárt tartandó orsz. dalárversenyre készülnek nagyban, hol az országnak körülbelül 30—35 dalárdája fog mérközni a kitzűzött díjakért.

Az „Ébredés” dalárda már az ország számos nagyobb városában adott ily hangversenyt és mindenütt a közönség osztatlan tetszésével találkozott fellépésük.

A dalárda mult évi szereplése alkalmából a helyi sajtóban elmondottak különben meggyőzőhették azokat is, kik nem voltak jelen az estélyen, mily kitűnően állotta meg helyét a jeles dalárda.

A hangverseny egyik kiváló pontját fogja képezni Borovitska Adolf jeles zenetanárunk hegedű játéka, ki a jótékony cél iránti szíveségből működik közre.

Megvagyunk győződve, hogy a kik az estélyen meg nem jelennek, megfosztják magukat egy valóban kellemesen eltöltendő est édes emlékeitől.

A hangversenyen megjelenve jótékonyaságot is gyakorolunk, mert a befolyó jövedelmet a rendezőség felerészben a helybeli főgymnasiumban létesítendő deák-asztal, felerészben pedig a tüdőbeteg nyomdászok építendő szanatóriumának alapja javára ajánlotta fel.

Hisszük, hogy a kik a dalt kedvelik és elismerik annak igazságát, hogy „a dal nemesít”, nem fognak hiányozni a kitűnő sikerünek ígérkező hangversenyről.

Különben, hogy mindenki meggyőződhesen a pünködsi hangverseny nem mindennapi élvezetet nyújt s szívet-lelket gyönyörködtető voltáról, ide iktatjuk a valóban szépen és vonzóan összeállított műsort:

1. Nem nézek én... Kar Huber Károlytól. Előadja a budapesti Ébredés nyomdász dalkör.
 2. Gulyás Miska és Káposzta Sári szomorú tragédiája. Humoros jelenet. Előadja Kreisz Géza. Zongorán kíséri Sugár Rezső.
 3. Isten hozzád... Kar Riebertől. Előadja az Ébredés dalkör.
 4. Résszettek a „Caigánybáró” operettből. Éneklő Meilinger Margit k. a. Zongorán kíséri Dötsch Károly karnagy úr.
 5. Keritem alatt... Kar Lányi Ernőtől. Előadja az Ébredés dalkör.
 6. Hegedű-hettős. Játssza Borovitska Adolf és * * * urak.
 7. A revolver. Párljelenet Murai Károlytól.
- SEMÉLYEK:
- Katicza... Süveges Izabella k. a.
Pál... Markó Gyula.
8. Szerenád. Kar Zichy Gézától. Előadja az Ébredés dalkör.
 9. Dal az első csókról. Éneklő Boszik Istvánné asszony. Zongorán kíséri Dötsch Károly karnagy úr.
 10. Magyar népdalok. Kar Angyal Ármándtól. Előadja az Ébredés dalkör.
 11. Képlé. Előadja Kreisz Géza. Zongorán kíséri Sugár Rezső.
 12. Honfidal. Kar Huber Károlytól. Előadja az Ébredés dalkör.

Ifju dalár.

HIREK.

Heti naptár:
MÁJUS.

24. Vasárnap Exaudi
25. Hétfő Orbán
26. Kedd Ner. Pülöp
27. Szerda Magdolna
28. Csütörtök Emil
29. Péntek Maxim
30. Szombat Nándor

— Olvasóközönségünkhöz! Hireink nagy része, miután azok nagy tömege a közönséget napokon keresztül foglalkoztató tornaverseny ügyével vannak kapcsolatban, az erről irt referádánkban találhatók fel.

— **Személyi hírek.** Horváth Béla főispán, Szaczellary György országgyűlési képviselő, Franciscs Norbert és Dr. Erdődi Béla tankerületi főigazgatók a kerületi tornaverseny ügyének teljes lezárása után városunkból elutaztak.

— **Kápolna szentelés.** Az újon épült sz. Orbán kápolnát ma reggel 7 órakor szenteli be dr. Fehér Gyula cs. és kir. udvari káplán, belvárosi plébános. A benedictálási szertartás után Istentisztelet lesz az új kápolnában, a melyet Sinka Ferencz jónévű építészünk gyönyörű ki vitelben épített fel.

— **Melyik volt a legfőbb?** Érdekes beszélgetést folytatott tegnap egy hölgytársaság. A tornaversenyről folyt a szó s természetesen arról is, hogy a versenyben résztvevő intézetek növendékei között melyik intézetbeliek voltak a legfőbbek, továbbá fejlettség, erő és ügyesség dolgában feltűnőbbek. A hölgytársaság a szegedi főgymnasiumnak ítélte oda az elismerés palmáját. Egyesek ugyan a kecskemétiakat is portálták, de a szépek nagy többsége a szegediek mellett maradt. — Ha ehhez még hozzátesszük, hogy a szegedi főgymnasium tanulónak magaviselete példásan szerény és dicséretes volt, hisszük, hogy a derék fiúk a messze távolban hálás szívvel gondolnak az esztergomi kedves órákra.

— **Záró gyűlés.** A kerületi tornaverseny rendező bizottság f. hó 22-én délután tartotta meg zárógyűlését, amelyen Vimmer Imre polgármester elnökölt és Franciscs Norbert tanker. főigazgató is részt vett. Mindenek előtt leszámoltak a verseny eredményéről és dr. Bárdos Remig teljes összeállításban mutatta be a jury határozatait. Ez után a főlős érmeke hovatfordítása felett határoztak. Megmaradt 1 arany érem. Ezt a bizottság dr. Helcz Antal tapintatos indítványára a tanker. főigazgatónak emlékéül ajánlotta fel. Franciscs Norbert főigazgató köszönettel fogadja az érmet, de — ugymond — ő halandó ember, aki után illetéktelen kezekbe kerülhet. Testvéri viszony fűzi őt a sz. Benedekrendhez. Kéri a bizottságot, adja azt emlékül a benézás főgymnasiumnak. Könyveik megatva mondott azután köszönetet a városnak s mindazoknak, akik őt a verseny rendezésében segítő erejükkel lelkesen támogatták. Az éljenzéssel kísért szép beszéd után Vimmer Imre polgármester a város nevében mondott hálás köszönetet a főigazgatónak azért, hogy Esztergom városát a verseny helyül ajánlotta s kiválasztotta. Az ülés a főigazgató elttetésével ért véget.

— **Iparkamarai közgyűlés.** A győri keresk. és iparkamara f. hó 25 és 26-án közgyűlést tart, amelyre városunkból Dóczy Ferencz ipart. elnök és Bruty János kamarai tagok utaztak fel. A kamarai ülést a kerületi ipartestületek értekezlete előzi meg. A kamara Dóczy Ferencznek két indítványát is napirendre tűzte és pedig az ipartestületi nyugdíjintézményre, illetve a tanonczoknak az ipartestületek hatáskörébe utalására vonatkozókat.

— **Tanévzáró vizsgálatok.** A nánai rk. elemi népiskolák összes osztályaiban f. hó 19-én ejtettek meg az ideai vizsgálatok. A vizsga az elnök-igazgató vezetésé, a szülők, iskolaszéki tagok és az elüljáróság élénk érdeklődése mellett a természet virányaival díszített tantermekben a megszokott ünnepélyességgel folyt le. Az anyageyház — Párkány — rk. iskolában a vizsgálatok f. hó 28-án lesznek. Iskolaszéki határozat értelmében a tanév azonban csak június hó végével ér véget.

— **Évi jelentés.** A „Kolos“ kórháznak 1902. évi működéséről szóló évi jelentést a napokban fogja az intézet igazgatósága szétküldeni. Alkalmunk volt a 33 oldalra terjedő jelentést betekinteni. Szakszerű és igen érdekes munka ez, a melynek elkészítésében kiváló figyelem és lelkiismeretesség nyilvánul meg. A munkát a kórház sikerült látképe vezeti be. Rövid párszóval érintve van az átköltözés ténye s a kórház helyzeti viszonya. Különösen említésre méltó, hogy a 80 ágyra berendezett új kórházat megfelelő átalakításokkal 100 ágyásra sikerült kibővíteni. 1902. ben 1307 beteget ápoltak. Az ápolási napok száma 27.982 volt, melyből egy betegre átlag 21.4 nap esett. A múlt év folyamán 381-el több beteg ápolatott, mint az előző évben és az ápolási napok száma 7685-el haladta meg az 1901-évit. Végül megemlítendő, hogy az 1902. év folyamán 262 járó beteg részesült orvosi kezelésben.

— **Felelősség.** Dr. Prokopp Gyula városi képv. a képv.-testületnek a villamos világítás behozatalát kimondó határozata ellen f. hó 22-én hét ives felelősséget nyújtott be. A gázvilágítás érdekében teletbe.

— **Képesítő vizsgálatok.** Az esztergomi érs. tanítóképzőben a képesítő vizsgálatok írásbeli része f. hó 26-án, a szóbeli része pedig június 24—25-én veszik kezdetüket. A vizsgálatokon valószínűleg Bogisich Mihály püspök lesz jelen mint érs. biztos.

— **A gazdasági egyesületből.** Csütörtökön, e hó 28. napján délelőtt 10 órakor Párkány községben fog megtartatni az Esztergom-vidéki gazdasági egyesület által rendezendő tenyész szarvasmarha díjazás, a melyen a kisgazdák, piros tarka tehene és üszői után az állam és megye részéről adományozott díjakban fognak részesülni, a nagyobb birtokok pedig ugyanez alkalommal oklevelet kapnak.

— **Megjutalmazott pályamunkák.** Kisebb középiskoláknak az iskola tananyagához mért ifjúsági pályázatai olyanok, amelyek természetükénél fogva nem vihetők minden alkalommal a nagyközönség elé. Egészén más a helyzet oly tanítványoknál, amelyek növendékeiket kijelölt életpályára képezik. Ezek közé tartoznak a tanítóképzők is. Az esztergomi tanítóképző most éli aranykorát. Növendékeinek kiváló kvalitása mindenütt feltűnik. Most, amikor a tornaverseny győzteseként ünnepezték, időszaki megemlékezni irodalmi pályázatáról is. Hat ifju tanítójelölt nyert szép díjat. Buday Aladár „A tanító, mint a ker. socialismus előharczósa“ cz. pályatétel kidolgozásáért 1 db. 10 kor. arany; Fekete Jenő „Mikes Kelemen hitbuzgósága és nevelési elvei“ cz. pályatétel megoldásáért 15 kor.; Fanuska (Jászai) József „Pázmány Péter hatása művelődésünkre“ cz. pályatételért 10 kor.; Kara Ferencz két pályatételért 1 db. cs. és kir. és 1 db. 20 franco arany; Hubacek (Harmat) Arthur egy zenei tételért 20 kor.; Roszboril (Börnemisza) Ferencz pedig a „Rákóczi felkelés hatása a nemzeti szellem ébresztésére“ cz. pályatétel kidolgozásáért 15 kor. jutalomban részesítették.

— **Vívó-tanfolyam.** Lovas Gyula a már jól ismert és kedvelt fővárosi vívómester már megkezdte ideai vívó-tanfolyamát, melyre úgy innen, mint Párkányból is nagyon sokan jelentkeztek. A vívó-órak egyelőre hétfőn, szerdán és pénteken d. u. 5—8 között vannak a takarékpénztár Lőrincz-utcai palotája egyik nagy helyiségében, ahol beiratkozni is lehet.

— **Iskolaszéki gyűlés.** A párkányi rk. hitk. iskolaszéke e hó 17-én, vasárnap, gyéren látogatott ülést tartott, melynek lényegesebb tárgya a hitközség és a polgári község közös tulajdonát képező kis korcsma ügye volt. Tudomásul vette ugyanis a hitközség képvisellete a község képviselőtestületének ama határozatát, melynek értelmében a fele részben tulajdonát képező kis korcsmát örök tulajdonul a hitközségnek engedi át. Az elnök azon 56 részvényről is jelentést tett, melyeket néhai Korber Sándor plébános huga ajándékozott a hitközségnek.

— **A párkányi-járás I. ipartestület** Párkányban a nagykorcsma kerthelyiségében folyó évi május hó 24-én a „Rokkant Alap“ javára jótékonycélú zártkörű nyári mulatságot rendez. Kezdeté délután 4 órakor. Belépti-díj személyenként 1 k., családijegy 2 kor. Tekintettel a jótékony célra, felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirdapilág nyugtáztatnak.

— **Esztergom népmozgalma.** A helybeli anyakönyvi hivatal kimutatása szerint a lefolyt hét (szombattól-szombatig) népmozgalma a következő:

Születtek: Vig János r. k. földm. fia. — Kis István Flórián r. k. földm. fia. — Kalina Rozália r. k. földm. leánya. — Juhász Rozália r. k. földm. leánya. — Drevenka Ferencz r. k. földm. fia. — Bábszki Erzsébet r. k. földm. leánya. — Viczóna Károly r. k. kömivesegéd fia. — Cziparek Anna r. k. borbély leánya. — Nyúti József r. k. vasuti fűtő fia. — Gubó Mária r. k. földm. leánya. — Kapa Rozália r. k. földm. leánya. — Tóth Julianna r. k. kisbirtokos leánya. — Horvát Szeder János r. k. földm. fia.

Kihirdetés végett jelentkeztek: Imrei Ferencz r. k. téglyagyári munkás és Körmündi Anna r. k. Esztergom.

Házasságot kötöttek: Blaskó Lajos r. k. szabósegéd és Faragó Janka r. k. háztartásbeli Esztergom. — Szanczi István r. k. földm. és Laug Ilona r. k. Esztergom. Vittek Tamás r. k. urasági kocsis és Pomoti Julianna r. k. házi cseléd Esztergom. — Erdős Ödön ág. hitv. ev. vasuti hivatalnok Budapest és Dankó Katalin ág. hitv. ev. Esztergom. — Stolezenbach Gyula Vilmos ág. hitv. ev. hivatalnok Budapest és Dankó Sarolta ág. hitv. ev. Esztergom.

Meghaltak: Pándi Teréz r. k. 22 éves, házi cseléd (öngyilkosság rézgálic mérgezés által). — Kövecses Mária r. k. 1 hónapos, kocsis leánya (hevenygyomorhurut). — Csincsura Agostonné szül. Kalmár Ilona r. k. 24 éves, csizmadia neje (tüdővész). — Kiss Imre r. k. 2 hónapos, gyári munkás fia (veleszü. gyengeség). — Simonek Mária Stefánia r. k. 27 napos, asztalossegéd leánya (veleszü. gyengeség). — Zajda Lajos József ev. ref. borbélymester fia (tüdőlob). Fazekas Máténé szül. Elek Erzsébet r. k. 43 éves, földm. neje (kimerülés — tüdőgümőkór miatt).

x Műkedvelő fényképezők figyelmébe Elismert jóságú salon és turista fényképező készülékek, új, fölülmulthatatlan pillanatnyi fölvevők, valamint mindennemű fényképezési szerek kaphatók A. Moll-nál cs. és kir. udv. sz. Bécs, Tuchlauben 9. E fényképezési áruház 1854-ben alapított. Kivánatra nagy képes árjegyzék díjmentesen. (b)

x Gyümölcs-fák és szőlők permetezésére Máyerfy-féle Kénmáj, elsőrendű kékgálicz, valamint Riffia-kötöső; a szőlőkarók épen tartására Karbolineum és kátrány, olesó árban, kicsinyben és nagyban kapható: Metz Sándor kereskedésében Kocsuth Lajos (Buda-utca 351.)

x Hölgyeim! Legmodernebb és legkedveltebb szepítőszerek az egész világon elterjedt Földes-féle Margit-crème. Teljesen ártalmatlan zsirmentes arczkenőcs. Meglepő csodás hatása, szeplőt, májfoltot, pattanást és az arcz mindennemű tisztátalanságát pár nap alatt eltávolítja. A ránczokat, redőket kisimitja és az arcznak finom, fiatal, rózsás színt ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerertárban.

x Névjegyek a legmodernebb kiállításban, mindennemű carton mintákban, ugymint sima, aranszegélyű, merített és a legújabb hártya cartonon készülnek a „Hunnia“ könyvnyomdában. Az árak jutányosak. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Helybeli sürgős rendelések, te.rintve a nyomda amerikaiás felszerelését, mindjárt meg is várhatók.

I R O D A L O M.

* **A francia forradalom** a legnagyobb esemény, ami az újabb korban megrázta a nyugot-európai emberiséget. A XVIII. század szelleme az anyagi és szellemi munka felszabadítására, az egyházi és világi önkény eltörlésére, az emberi nem boldogulására törekedett, az erkölcs, humanitás és haladás utjain. Igaz hogy nem számolt a hagyományra és nem vette tekintetbe, hogy nemcsak az elnyomás és visszaélés fejlődött történeti alapon, hanem minden emberi intézmény és erkölcs. Nemes uton, filozófus írótól, filozófus kormánytól várta a haladást, nem a szervezetlen szilaj sokaságtól a mely pedig később elemi erővel mégis beleavatkozott a megújulás programjába. Így jött létre a szellemi egység a politikai ügyek megítélésében, mely ép oly jellemző a XVIII. századra, mint a renaissance a Középkor végére nézve. Csak egy kivétel van, Jean Jaques Rousseau. Ő nem haladást kíván, hanem visszatérést a természeti állapothoz. Nem szabadságot akar, hanem egyenlőséget, nem kételkedést, hanem meggyőződést. Liberális volt minden ízében, de demokratikus nem volt. Ez Marczali Henriknek főszempontja a francia forradalom történetének megírásában, mire a Nagy Képes Világtörténetben vállalkozott. Egész nagy tudása, rengeteg tanulmánya, éles történelmi kritikája összeolvadnak ebben a munkájában.

A francia forradalomról szóló X. kötetből most megjelent füzet a mű 182. füzeté.

Egy füzet ára 60 fillér, egy kötet díszes félbörkötésben 8 frt. Kapható minden hazai könyvkereskedésben, s részletfizetésre is a kiadóhivatalban: Révai Testvérek Irodalmi Intézet Budapest, VIII., Üllői-út 18.

* **Washington** György amerikai módon nőtt, 16 éves korában már maga kereste kenyerét mint mérnök. Rajzhoz és számoláshoz értett a legjobban. Pontos és kimért volt. A nyugati vidékek néptelen birtokait kellett felmérnie, ott ismerkedett meg az indiánus élettel és hadviseléssel. Ezekben oly bőbeszédű és bátorságot tanúsított, hogy ő volt a francziák ellen a virginiai csapatok fővezére. Korán megházasodott és Mont-Vermontban élt, lovagolva, vadászva, vidáman, uri módon. Abban is amerikai volt, hogy szerette a hasznot. Nem pazarolt, mindig megővta érdekét, megvédte jogát s gunnyal emlegette a tüntető önzetlenségét. A nyugulmas élet és a becsületesen végzett hazafi kötelesség nem csábították nagyra-vágyásra s mikor mindenki attól tartott, hogy óriási tekintélyével a sereg élén magához ragadja a hatalmat, sértésnek nézte még a feltevést is s mihelyt megkötötték a békét, lemondott a fővezérségről és hazament Vermontba családjához, hogy a régi módon éljen tovább. Jellemének azt a nagy tisztaságát, józan és nyugodt egyéniségét sokszor össze szokták hasonlítani Deák Ferenczével. Amerika minden esetre köszön neki annyit, mint mi Deáknak.

Washingtonról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 181. füzeté.

Egy füzet ára 60 fillér, egy kötet díszes félbörkötésben 8 frt. Kapható minden hazai könyvkereskedésben, s részletfizetésre is a kiadóhivatalban: Révai Testvérek Irodalmi Intézet Budapest, VIII., Üllői-út 18.

* **Magyarország Vármegyéi és Városai.** Bars vármegye monografiája. A Borovszky Samu dr., a Magyar Tud. Akadémia tagja szerkesztésében megjelenő Magyarország Vármegyéi és Városai című országos monografia sorozatban most jelent meg a hetedik kötet, Bars vármegye monografiája, közel 600 oldalnyi terjedelemben, 15 műmelléklettel, ezek között négy színnyomatu kép, három térkép, nyolcz autotipia és 370 szöveggép. A szerkesztőség tagjain kívül a megyebeli írók és szakemberek között Ruffy Pál dr. miniszteri tanácsos is részt vett a monografia munkálataiban. Ő írta az előszót és ami ennél fontosabb, a legújabb kor történetét. Az őstörténetet Dillesz Sándor, a vármegye jeles archaeologusa írta. A történeti részt a legújabb korig ifj. Reiszig Ede dr., Kriskó János, a mult évben jeles történetbúvár is e munka számára írta meg utolsó nagyobb munkáját, melyben Körmöczbányát ismerteti. A sok történeti becsü, érdekes kép között ott látjuk az aranyosmaróti kastélyt, melyet még Migazzi Kristóf bíboros építtetett, a Majthényiak felfalusi, a Simonyiak simonyi és a Kosztolányiak nemeskosztolányi várkastélyát, a Géza király alapított szentbenedeki apátság szép templomát, a szentkereszti püspöki kastélyt, melyet táladonképpen Pázmány Péter építtetett, József Ágost főherczeg kistapolcsányi kastélyát érdekes árkaos udvarával, mely még a Rákócziak korából való, Od-schalchi Arthur herczeg lovagvár alakjában épített szkiczói kastélyát, melyet most vásárolt meg a birtokkal együtt József főherczeg. Hrussó, Saskó, Revistye, Zsarnóca, Léva, Körmöcz, Verebély várait, Körmöczbánya érdekes középkori épületeit és emlékeit, a körmöczi pénzverőt, az óbarsi, verebélyi és alsóváradi földvárakat, Dobó István lévai kastélyát, a lévai, verekényi és nagysallói csataképeket stb. és végül a vármegye nemesi családait tárgyaló fejezetben több eddig ismeretlen cimerrajzot. Az összes fejezeteket a vármegye történeti és régészeti bizottságán kívül a központi szerkesztőbizottság illető szakmunkatársai revidiálták. Eddig megjelent Abauj-Torna vármegye, Fiume és a magyar-horvát tengerpart, Vas-, Nyitra-, Szabolcs-, Bihar- és Bars vármegye. Egy kötet ára az egész mű (kb. 20 kötet) megrendelése esetén 12 k., egyes kötetek ára 16 k. Megrendelhető a Magyarország Vármegyéi és Városai kiadóhivatalában, Budapest, VII., Almássy-tér 2.

elölős szerkesztő és laptulajdonos: GERENDAY JÓZSEF

Párkányi önszegélyző takarékos és hitelegylet m. sz.

Elfogad takarékosbetéteket 5% os kamatoztatással. Iparosok, kereskedők, földmivesek és tisztviselőknek 7% os kamat mellett a legelőnyösebb — heti vagy havi részletekben leendő — visszafizetési feltételek mellett a legrövidebb idő alatt folyósít kölcsönöket.

A szövetkezet első évtársulata f. évi április hó 1-én kezdődött és a kik f. évi július hó 1-éig tagokként belépnek, azok ezen évtársulat nyereségeiben részesülnek. Ezen évtársulat három év elteltével felszámol és a tagok befizetett üzletreszei az ezekre eső nyereséggel együtt kifizetésre kerülnek.

Minden üzletresz három éven át, heti egy korona befizetéssel, összesen 156 koronából áll. Jelentkezhetni naponta délelőtt 11 órától, délután egy óráig a szövetkezet helyiségében Párkányban, (Preszler-féle ház.)

Részletes felvilágosítást készséggel nyújt

Az igazgatóság.

DRAxLER ALAJOS férfiszabó üzlete Esztergomban.

Ajánlja a tavaszi és nyári idényre berendezett legújabb divatu bel- és külföldi **gyapjuszövetek**it nagy választékban. Valamint saját készítésű férfi és fiu ruháit, papi felöltő, havelock és galléros köpenyeit.

Megczáfolva azon felfogást, hogy csakis a fővárosban lehet olcsón vásárolni.

Készít tiszta gyapjuszövetből, kamgárn vagy scheviotból a legújabb divat szerint:

Egy öltönyt	15 firtól feljebb
„ felöltő (raglán)	12 „ „
„ havelock galléros köpeny	14 „ „

A jó és szolid kivitelért az üzlet 20 év óta fennálló hírneve kezeskedik. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Budapest 1896. Páris 1900.
diszoklevél Grand Prix
legmagasabb kitüntetések kitűnő minőségért.

Dr. Angyán, Dr. Elischer, Dr. Herczel, Dr. Kéti, Dr. Korányi, Dr. Laufenauer és Dr. Liebermann egyetemi tanár urak által ajánlott

Dupla Malátasör

Szent István védjegygel a kőbányai polgári serfűző részvény-társaság készítménye, a söripar egyik legjelentősebb vívmánya.

Ezen rendkívül kellemes ízű üdítő ital egyszersmind kitűnő szer *álmatlanság, idegesség, emésztési zavarok és étvágytalanság ellen, ajánlható továbbá vérszegényeknek és lábbadozó betegeknek, valamint a gyengeség különböző nemei ellen, végre igen fontos szoptató nőknél.*

Kapható Esztergomban: Schwarz Adolf vállalkozó Káptalan-u. 5., a lőbányai polgári serfűző r.-t. főraktárosánál és a legtöbb csemege- és fűszer-üzletben. Árak: kis palack 50 fillér, nagy palack 60 fillér (palackon kívül.) Rekeszként (30 üveg) 10% engedmény.

Ezen sör hónapokig eltartható. Ez-nkívül nevezett főraktárosunknál pasteurizált hordó- és palacksöreink (sz. István védj.) állandóan friss töltésben kaphatók.

Legkedveltebb, legtökéletesebb arcztisztító és szépitő szerek: **AKÁCIA** KRIEGER-féle -CRÉME 2 kor. -PUDER 1. -SZAPPAN 1. Forráktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, CALVIN-TÉR. Törvényesen védve.

ELSŐ MAGYAR Gazdasági GÉPGYÁR részvénytársulat Budapest, VI. Váci-ut 19.
2500 gőzcsapló-készlet és különf. kisebb g. gép üzemb. Malomberendezésekre KÜLÖN SZAKOSZTÁLY. Kiváratra árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

CSÁSZÁRFÜRDŐ téli és nyári gyógyhely BUDAPESTEN. Élőáru kénés hévízü gyógy-fürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványvíz-uszodákkal, kő- és kád-fürdővel. 200 kényelmes lakoszobával. Prospektus kíváratra ingyen és bérmentve.

KATZER szüosmester, udvari szállító Budapest, VI., Ó-utca 44. Szörmeáru az egész világon elterjedtek és elsőrangúak.

GUMMI és HALHÓLYAG tuczatja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és feljebb, a világ legjobbjai, titoktartás mellett, utánvételt, vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a szakma legelső rangú cséje: **REIF J.** specialista. Bécs, Brandstätte 3. Árjegyzék ingyen

Modern BUTOR. Óriást választék háló-, ebédlo-, szalon- és uri-szoba-butorokban. Olcsóbb mint bárhol **NEMES és LENGYEL** butoriparosoknál BUDAPEST, IV., Kecskeméti-utca 6. sz. I.

CZIMEK bármely országból és szakmából, ajánlatok szét-küldése és az. Üsszekötések le-tesztése céljából (postadíj jóállásával) **ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI** Nemzetközi Czimirodjában Budapest, V., Nádor-utca 13. sz. Prospektus ingyen és bérmentve.

OSAN A torok, tüdő, száj és fogak legjobb védője az. Felülmulja az eddig ismert összes fogszerket. OSAN-szájvíz-észencia 88 kr., OSAN-fogpor 44 kr. Czerny-féle köletti a legjobb és legkedveltebb szépitő-szer üvege 1 frt. Ehhez balzsamszappan 30 kr. **ROZSATEJ** Filisch Ferd.-féle Napraforgó-szappan 50 és 35 kr. a legjobb és legégettebb hajfestő-szer sötétszőke, barna és fekete. Ára frt 2.50 **Sanningene** Prospektus ingyen és bérmentve küld: Czerny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. Kiváratra London, Paris, Brüssel, Konstantinápoly stb. Raktáron gyógyszárakban, illatszárakban stb.

RÖSER TANINTÉZET Budapest, VI., Aradi-utca 10. ALAPITTATOTT 1853. Nyitranos polgári iskola 10-14 éves ifjak részére. — Felsőbb kereskedelmi iskola 14-18 éves ifjak részére. — Nevelő internátus bentlakó növendékek részére. Bizonyítványai államvényesek és az egyéves önkéntességre jogosítanak. — Bővebb felvilágosítást ingyen ad **Röser János, igazgató.**

INTERNATIONAL SZÖRVEZTŐ nehányszori használat után az arczról és kézzől a szőrt eltávolítja. Egy tagely 6 K. Forráktár: Dr Kovács Ernő gyógyszerár Budapest, Gyár-utca 17. Megjelent „Toilette-titkok” ingyen **Mi helybeliek BUDAPESTEN a NEW-YORK KÁVÉHÁZBAN (Erzsébet-körut 9-11. szám) találkoznak.**

SANTALEGGER Fialat embereknek orvosilag ajánlott szer. Ára 3 korona. **NÁDOR GYÓGYSZERTÁR,** Budapest, VI., Váci-körut 17.

Használjon Kerpel-féle **KÉZFINOMÍTÓ** folyadékot, mely minden kezét 3 nap alatt simit, fehérít, szépit, 1 üveg 90 fillér. Postán 4 üveget bérmentve küld **KERPEL** gyógyszerár. Budapest, V., Lipót-körut 28.

A KISBIRTOKOSOK ORSZÁGOS FÖLDH. ELINTÉZETE BUDAPEST, V., GÉZA-UTCZA 2. 300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-levél-kölcsönöket, melyek után teljes közpénzfizetéssel: 2 1/2-3% levonással: 50 évre a tőke évi 5.70%-a 50 évr a tőke évi 5.20%-a 33 1/2 : : 6.50%-a 34 : : 6. : : 22 : : 8. : : 25 : : 7. : : 15 : : 9.80%-a 15 : : 9.40%-a fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt. Bővebb felvilág. titást az intézet díjmentesen ad.

LE DÉLICE Vergé CIGARETTAPAPIR Vergé SZIVARKAHÜVELY MINDENÜTT KAPHATÓ.

A Richter-féle LINIMENTUM CAPS.COMP. Horgony-Pain-Expeller egy régi kipróbált háziszér, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik kőszvényél, csúznál és megbúléseknél. Intés. Súlyabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Forráktár: **Török József,** gyógyszerár Budapest. **Richter F. Ad. és társa,** césez. és kir. udvari szállítók. **Rudolstadt.**

Szliács-Aczélfürdő (Felső-Magyarországon.) Az egyedül ismert szénsavdús vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra. **Szezon: május 15-től szeptember 30-ig.** F. lü mu hatatlan vérszegénység, sápkór női bajok, hátgerinez és idegbajok, benulás ellen, átszenvedett betegség és erős munkásság után. Fürdőorvosok: Grünwald M. dr., Molnár J. dr., Stern J. dr., Korsták A. dr. — Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át onnan 5 óra, délről Budapestén át innen szintén 5 óra, Szliácsról f. l. r. gaszok minden nagyobb vasúti állomáson vannak kifüggesztve. Kim-ritó felvilágosítást és prospektust utazás-, lakás-, árkedvezményről az első- és utolsó- szezonban stb. ad a fürdőigazgatóság Szliács (Zólyomgye).

Ujabb haladás! Bejegyzett Kérje mindenütt csakis az **uj Eisenstädter-féle EGLASINE padlófénymázt.** Gyári jegy: „VASLOVAG” törvényesen védve. 2 óra alatt megszárad oly keményre, mint a borostyán. **Kiadós! Mosható! Tükör-fényű! Tartós! Szagtalan!** **EGLASINE** padlófénymáz utólag nem ragad, így tehát sem por, sem piszok a padlóba nem hatolhat be. **EGLASINE** használatban a legolcsóbb beeresztő szer padlóknak és konyhabútoroknak. Takarékos használat mellett 1 kg. elegendő 12 m² területre **Eisenstaedter Testvérek fénymázgyárából.** Kapható minden nagyobb fűszer-és festékáru kereskedésében. **Esztergomban: Jedlicska Rezső és Vörös József** czégeknl.

Nyavalyatörés! Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen irattott, ingyen és bérmentve kapható a **hattyú gyógyszerár** által **Majna Frankfurt.**

SCHICHT-SZAPPAN **szarvas JEGYE: kulcs** Legjobb, legkiadósabb szappan. Ment minden káros vegyülettől. **Mindenütt kapható!** Bevásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan a nevet „Schicht” és a fenti védjegyek egyikét bírja.

